

Narejanje ometencev – sodoben pristop k obnovi čebeljih družin

Vlado Augustin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja (vlado.augustin@czs.si)

Foto: Arhiv ČZS

Gre za večnamensko plastično posodo z dobro zračnostjo, preprostim zapiranjem in prostorom za namestitev napajalnika, matice ter satnic. Multibox omogoča **lažje rokovanje, varnejši prevoz** in boljše pogoje za povezovanje čebel v enoto.

V zaboj ali Multibox dodamo **zaprto matico v matičnici, brez spremljevalk, in nekaj hrane** – sladkorno pogačo ali nekaj decilitrov sladkorne raztopine v napajalniku. To je ključnega pomena, saj čebele takoj po ometanju nimajo dostopa do virov hrane. Zaboj nato postavimo v **hladen in temen prostor** za približno **48 ur**, kjer se čebele povežejo v novo družino in začnejo sprejemati matico.

Namestitev v panj in razvoj družine

Po dveh dneh ometenec naselimo v nov, manjši panj z največ desetimi sati. V sredino damo **tri zgrajene in lepe sate**, druge okvirje zapolnimo s satniki z vrttimi satnicami. Panj mora biti nameščen v čebelnjaku, **vsaj 3 km oddaljenem** od prvotnega, da preprečimo vračanje čebel v stare družine. Matičnico postavimo v sredino satja na zgornjo letev in odpremo prehod, zaprt s sladkorno pogačo. Prvi dan žrela panja še ne odpremo v celoti, temveč šele naslednje jutro. Takrat družini dodamo sladkorno raztopino, ki jo čebele čez noč porabijo, kar spodbuja gradnjo satja. Ko čebele **osvobodijo matico**, ta v nekaj dneh začne zalegati. Ometenec tako postane funkcionalna mlada družina. Čebelar mora poskrbeti, da ima družina ves čas **dovolj hrane**, dokler se sama ne stabilizira.

Idealna priložnost za zatiranje varoj

Ker v tej fazi v družini še ni pokrite zalege in so vse varoje na odraslih čebelah, je to **idealna priložnost za zatiranje varoj**. Uporabimo uradno registrirano zdravilo na osnovi oksalne kisline, skladno z navodili veterinarja Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI).

V sodobnem čebelarstvu je redna obnova čebeljih družin ključnega pomena za ohranjanje njihove vitalnosti, zdravja in pridelka. Eden izmed zelo učinkovitih in vse bolj uveljavljenih načinov za to je oblikovanje **ometencev** – umetnih rojev iz suhih čebel. Ta metoda je še posebej uporabna pri čebelarjenju v panjih z omejeno prostornino, saj z odvzemom presežka čebel razbremenimo osnovno družino in hkrati vzgojimo novo.

Priprava ometenca po kostanjevi paši

Najprimernejši čas za narejanje ometencev je **po zaključku kostanjeve paše**, ko so čebelje družine še močne, a je rojilni nagon že popustil. Za en kakovosten ometenec potrebujemo približno **2,5 do 3 kg čebel** in **mlado oprášeno matico**. Čebele ometemo iz močnih in zdravih družin – s satov s pokrito zalego tik pred izleganjem ali iz tistih, kjer se mlade čebele že izlegajo. Uporabimo lahko tudi čebele iz mediščnih satov.

Ometanje čebel – klasični zaboj ali pripomoček Multibox

Tradicionalno čebele ometamo v namenskem **lesenem zaboju**, ki ima mrežasti stranici za zračenje, na vrhu pa drsni pokrov. Za vsipanje čebel uporabimo pločevinast lijak. Pomembno je, da čebele zberemo iz več družin, a iz ene ne več kot tretjino skupne teže, da zmanjšamo tveganje za agresijo. Posebej pazimo, da ne ometemo matice in da so družine **zdrave**. Na tržišču pa je danes na voljo tudi **sodobnejši in zelo praktičen pripomoček – Multibox**.